

WALTER D. MIGNOLO

Yerel Tarihler, Global Tasarımlar

27 sayfalık görselleştirilmiş geniş özet

16 özgün bölüm gravürü · Gündelik örnekler

Ana fikirler · Eleştiriler · Akılda kalan sahneler

Özgün eserin yerini tutmayan açıklamalı okuma rehberi

OKUMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE

Bu rehberin pusulası

Bir dünya haritasını merkezi Avrupa olacak biçimde çizdiğinizde Amerika kenarda görünür. Harita yanlış olmayabilir, fakat merkez seçimi bakışı yönetir. Bilgide de benzer bir durum vardır: belirli bir yerin deneyimi 'evrensel kuram', başka yerinki 'yerel örnek' sayılır. Mignolo bu görünmez merkez seçimini açığa çıkarır.

Bu kitap nasıl okunmalı?

Batı'nın kendi yerel tarihini evrensel insanlık yolu gibi sunarken başka bilgi ve dilleri nasıl çevreye ittiğini; sömürge sınırında doğan iki dilli düşüncenin bu küresel tasarımları nasıl sorguladığını anlatan sade bir dekolonyal rehber.

Rehber 2000 kitabının girişini, üç kısmını ve yedi bölümünü izler: modern/sömürgeci dünya tahayyülü; sömürge farkı ve sınır düşüncesi; post-Occidental akıl; Latin Amerika'da yerel çıkarlar; Subaltern Çalışmaları'nın coğrafi konumu; dil haritaları ve edebî coğrafyalar; iki dilli düşünme; globalization ile mundialización ayrımı. 2012 önsözündeki Hegel ve evrensel tarih öz eleştirisi de eklenir.

Bir köylü tohumu hangi ayda nasıl saklayacağını bilir; tarım raporu bu bilgiyi 'geleneksel inanış' diye kenara koyar. Kuraklık gelince raporun ölçemediği ayrıntı işe yarar. Mignolo yerel bilgiyi romantikleştirmez; hangi kurumun neyi bilgi sayma yetkisine sahip olduğunu sorar.

KULLANIM ÖNERİSİ

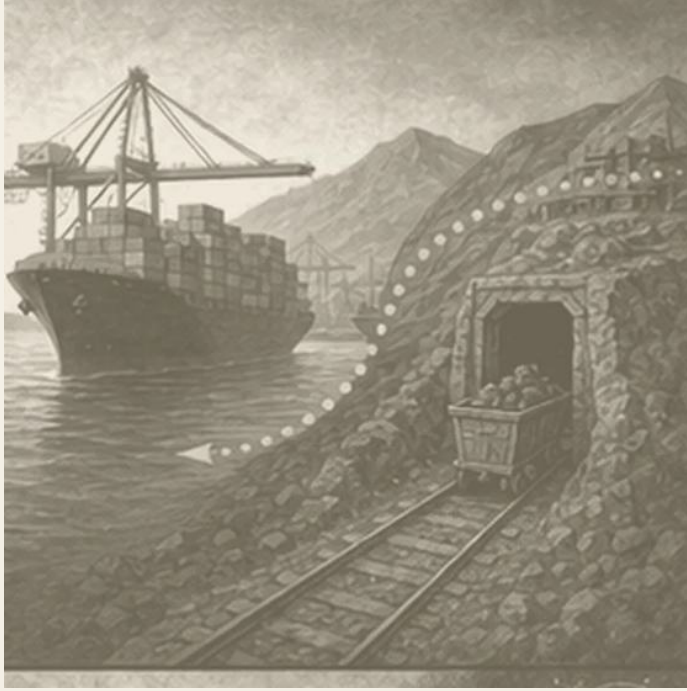
Bir oturuşta bitirmek zorunda değilsiniz; her gravür bir sonraki durak için hafıza kancasıdır.

YOL HARİTASI

21 durakta kitabın bütünü

01	Bu kitap nasıl okunmalı?	12	Subaltern bilgi yalnız içerik eklemek değildir
02	Modernlik ve sömürgecilik aynı madalyadadır	13	Dil haritaları siyasi sınırlar çizer
03	Dünya tahayyülü haritadan fazlasıdır	14	Edebî coğrafya merkezi yerinden oynatır
04	Alfabe zekânın ölçüsü yapılır	15	İki dillilik bilgi üretme biçimidir
05	Sömürge farkı görünmez eşiktir	16	Globalization ile mundialización aynı değildir
06	Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar	17	Başka bir mantık çoğul evrensellik arar
07	Ben düşündüğüm yerdeyim	18	Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer
08	Post-Occidental akıl neyi değiştirir?	19	Kitap hakkında süren tartışma
09	Yerel çıkar evrensel aklın içinde olabilir	20	Bugüne taşınan üç soru
10	Latin Amerika adı da bir tasarımdır	21	Bir cümlede kitabın özü
11	Postkolonyal kuramın da bir haritası vardır		

Modernlik ve sömürgecilik aynı madalyadadır

Mignolo Avrupa modernliğinin ilerleme, bilim ve yurttaşlık hikâyesinin sömürge fetih, emek ve bilgi hiyerarşisinden ayrı anlatılamayacağını savunur. Mesele tek neden bulmak değil, sonucu üreten düzeni görebilmektir.

Parlak liman kenti modern ticaret merkezi olurken limana gelen gümüş zorla çalıştırılan uzak madenlerden çıkar. Örnek kanıtın tamamı değildir; yine de iddianın nerede sınanacağını açık eder.

Merkezde özgürlük ve zenginlik, sınırda el koyma ve sınıflandırmayla birlikte büyür; modernlik görünür yüz, sömürgecilik karanlık koşuldur. Aradaki basamakları atlamak etkileyici fakat boş bir sonuca yol açabilir.

Modern kurumların bütün başarılarını sömürgeye indirgemek yanlış olur; mesele yarar ile maliyetin aynı tarih içinde görülmesidir. Sonraki araştırmalar ayrıntıyı değiştirse bile iyi soru yaşamaya devam edebilir.

Bir ilerleme hikâyesinde hammaddenin, emeğin ve bilgi yetkisinin nereden geldiğini izleyin. Modernlik ile sömürgecilik arasındaki bağ başarıyı inkâr değil, başarının dağıtılmış maliyetini hesaba katma çağrısıdır. Böyle bir gözlem kavramın açıklayıcı mı, yalnız etkileyici mi olduğunu gösterir.

Dünya tahayyülü haritadan fazlasıdır

Modern/sömürgeci dünya tahayyülü kıtaları yalnız konumlandırmaz; gelişmiş, geri, medeni ve ilkel zamanlarına ayırır. Kavramın değeri, daha önce kopuk duran ayrıntıları aynı haritada buluşturmasındadır.

Aynı yıl yaşayan iki toplumdan biri çağdaş, diğeri geçmişte kalmış diye ders kitabına yerleştirilir. Aynı kişiler başka kurallar içinde farklı davranınca açıklamanın yeri değişir.

Coğrafi fark zamansal sıraya çevrilir; müdahale geri kalanı geleceğe taşıma görevi gibi sunulur. Bu hareketin kim tarafından başlatıldığı kadar kim tarafından sürdürüldüğü de önemlidir.

Teknolojik farkları ölçmek mümkündür, fakat bunlardan tek insanlık değeri ve zorunlu yol çıkmaz. Güçlü ton, belirsizlik ve bağlam payını ortadan kaldırmaz.

'Yüz yıl geride' sözünde hangi ölçütün ve kimin geleceğinin kullanıldığını sorun. Geri kalmışlık zamanı yaşayan toplumları başkasının geçmişine çevirerek eşzamanlı söz hakkını azaltır. Amaç düşünceyi insanlara etiket yapmak değil, görünmeyen koşulu fark etmektir.

Alfabe zekânın ölçüsü yapılır

On altıncı yüzyıl misyonerleri alfabetik yazıyı uygarlık ölçüsü yaptığında sözlü, düğüm, resim ve törenle taşınan bilgileri eksik saydı. Burada tanımdan çok, tanımın görmemizi sağladığı ilişki önemlidir.

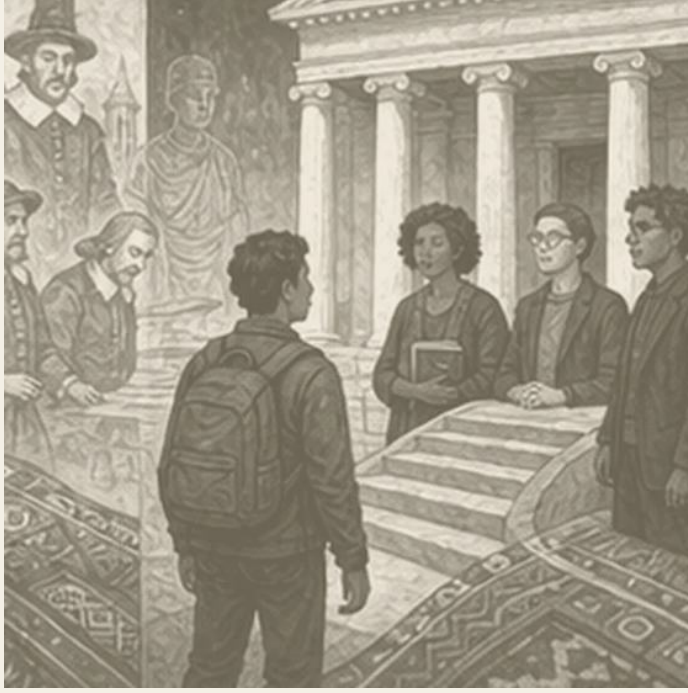
Topluluğun mevsim hafızası şarkılarla korunur, fakat kâğıt arşivi olmadığı için tarihsiz ilan edilir. Bu olayın tersini düşünmek zorunlu olanla değişebilir olanı ayırmayı kolaylaştırır.

Kayıt tekniği bilgi hiyerarşisine dönüşür; sömürgeci kendi aracını tarafsız insanlık standardı yapar. Süreç, büyük değişimin gündelik tekrarlarla nasıl kurulduğunu gösterir.

Alfabe büyük iletişim ve arşiv gücü sağlar; eleştiri araca değil tek ölçü ve zorunlu üstünlük yapılmasıdır. Bu uyarı kavramı reddetmez; doğru ölçüde kullanmayı sağlar.

Bir bilgi biçimini değerlendirirken neyi sakladığını ve hangi kuruma tercüme edilemediğini görün. Alfabe ölçüsü kayıt tekniği farkını insan aklı hiyerarşisine dönüştüren erken epistemik kapıdır. Kısa vadeli kazanç ile uzun vadeli maliyeti ayırmak bu merceği hayata geçirir.

Sömürge farkı görünmez eşiktir

Sömürge farkı yalnız kültürler arasındaki çeşitlilik değil, bazı yer ve insanların bilgi üreticisi değil incelenecek nesne yapıldığı iktidar çizgisidir. Bu başlangıç bir hüküm değil, sonraki örnekleri sınayacak mercektir.

Avrupalı ekonomist evrensel model kurar, Bolivyalı köylü aynı konuda yalnız saha verisi olarak alıntılanır. İnsan yüzü eklendiğinde tartışmanın kimin hayatına dokunduğu anlaşılır.

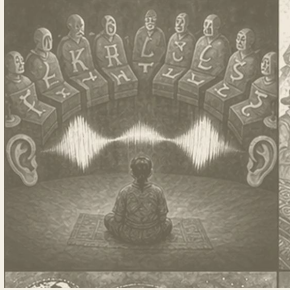
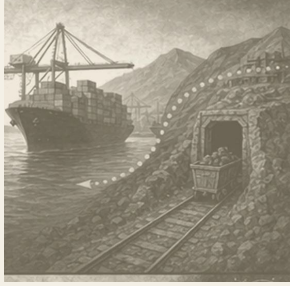
Yayın, dil, üniversite ve fon ağı konuşanın yerini belirler; içerik aynı olsa bile otorite eşit dağılmaz. Bir halkanın maliyeti başka bir gruba aktarılıyorsa açıklama ona da bakmalıdır.

Merkez dışından gelen her iddia otomatik doğru değildir; eşit sınama için söz ve kurum erişimi gerekir. Bu sınır fikri zayıflatmaz; onu her kapıyı açtığı sanılan sahte anahtardan korur.

Bir raporda kuramcılarının ve örnek kişilerin coğrafi dağılımına bakın. Sömürge farkı bilgi içeriğinden önce konuşmacının hangi kategoriye yerleştirildiğini belirler. Kişiyi suçlamadan önce davranışı üreten koşulu değiştirmek daha öğretici olabilir.

OKUMA EŞİĞİ 1 / 3

İlk bağlantılar artık görünür

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Modernlik ve sömürgecilik aynı madalyadadır
- Dünya tahayyülü haritadan fazlasıdır
- Alfabe zekânın ölçüsü yapılır
- Sömürge farkı görünmez eşiktir

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar
- Ben düşündüğüm yerdeyim
- Post-Occidental akıl neyi değiştirir?
- Yerel çıkar evrensel aklın içinde olabilir

Bağlantı sorusu: “Modernlik ve sömürgecilik aynı madalyadadır” ile “Sömürge farkı görünmez eşiktir” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar” bu yolu nasıl değiştirebilir?

BÖLÜM 1 · BORDER THINKING

06. DURAK

Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar

Sınır düşüncesi merkezin kuramını dışarıdan reddetmek değil, sömürge farkını yaşayan kişinin iki veya daha çok bilgi düzeni arasında düşünmesidir. İlk bakışta küçük görünen ayırım, sorumluluğun yerini değiştirir.

İki dilli sağlık çalışanı hastanenin tanısını bilir, yerel bakım dilinin güven ve aile bağını da anlayarak iki sistemi tercüme eder. Sahnedeki sonuç tek niyetten değil, küçük koşulların birleşmesinden doğar.

Çifte konum tek merkezin görünmez varsayımını fark eder ve yeni kavram kurar; sınır eksiklik değil düşünsel kaynak olur. Bu bağlantı geçmişteki örneği bugüne birebir kopyalamadan karşılaştırma imkânı verir.

Sınırdaki yaşamak otomatik bilgelik sağlamaz ve ağır eşitsizlik taşır; deneyim eleştirel çalışma ister. Bir düzeni tarif etmek onu ahlaken onaylamak anlamına gelmez.

Bir sorunu iki bilgi geleneğinin kavramlarıyla anlatıp her birinin neyi kaçırdığını görün. Sınır düşüncesi iki geleneği kusursuz uzlaştırmaz; sürtünmeyi yeni soru üretme gücü yapar. Hazır reçete yerine kararın gizli varsayımını açığa çıkarmak gerekir.

Ben düşündüğüm yerdeyim

Mignolo 'düşünüyorum, öyleyse varım' soyut öznesine karşı bilginin beden, dil, tarih ve coğrafi konumdan üretildiğini vurgular. Bölüm böylece kişiyi suçlamadan önce koşulları incelemeyi önerir.

Aynı borç politikası Washington masasından istikrar, mahalle pazarından kapanan dükkân olarak görülür. Büyük kelimelerin gerisindeki basit hareket burada açıkça görülür.

Konum soruyu, kanıtı ve görünmeyen maliyeti değiştirir; evrensellik konumsuz bakış değil yerlerin açık diyalogu olmalıdır. Mekanizmayı tersine çevirmek, fikrin karşı örnek karşısındaki dayanıklılığını gösterir.

Konum bilgiyi bütünüyle belirlemez; kişi kendi yerini eleştirebilir ve başkasıyla ortak ölçü kurabilir. Karşı örnek iddiayı yok etmekten çok hangi koşulda geçerli olduğunu gösterir.

Bir uzmanın iddiasında nereden konuştuğunu ve kararın sonucunu nerede yaşayacağını sorun. Konum açıklaması hakikati kişisel görüşe indirmez, kanıtın kör noktalarını denetlenebilir kılar. Geçmişteki sonucu değil, o sonucu doğuran soruyu bugünün araçları içinde sınamak gerekir.

Post-Occidental akıl neyi değiştirir?

Post-Occidental düşünce Batı'yı basitçe reddetmek yerine Batı/Doğu ve merkez/çevre ayrımlarının Amerika sömürge tarihinde nasıl kurulduğunu sorgular. İddia her şeyi açıklamaz; fakat doğru soruyu kurmak için sağlam bir başlangıç verir.

Latin Amerika ne tam Batı'nın içi ne yalnız dışı sayılır; adı bile Latinlik üzerinden Avrupa bağına taşır. Bu an, kitabın genel savını tek bir hayatın ölçeğinde sinamamıza izin verir.

Sınır konumu Batı'nın kendini tek özne, başkalarını tepki olarak kuran haritasını bozar. Bu zincirde hangi halka koparsa sonucun değişeceği ayrıca sorulmalıdır.

Batı düşüncesinden gelen demokrasi ve eleştiri araçları kullanılabilir; amaç köken saflığı değil yetki çoğulluğudur. Benzetme akılda kalıcıdır ama dünyanın tamamı değildir.

Bir kavramı alırken yalnız nereden geldiğini değil başka yerde hangi anlamı kazandığını izleyin. Post-Occidental sözcüğü Batı'dan kronolojik sonra değil, Batı'nın tek merkezli haritası dışında düşünme çabasıdır. Kesin hüküm karşısında eksik kanıt sormak acele genellemeyi durdurabilir.

BÖLÜM 3 · OCCIDENTALISM

09. DURAK

Yerel çıkar evrensel aklın içinde olabilir

Mignolo her bilgi projesinin yerel tarih ve çıkar taşıdığını; Batı bilgisinin gücü sayesinde kendi yerelliğini evrensellik olarak gizleyebildiğini söyler. Bu çerçeve kurulduğunda kitabın zor görünen sorusu gündelik hayata yaklaşır.

Serbest ticaret kuramı güçlü ihracat ülkesinde ortak yarar, yeni sanayileşen ülkede kırılmalık üretebilir. Olayı yaşayan kişi tüm yapıyı görmese de yapı onun seçeneklerini etkiler.

Kavram küresel dolaşıma girdiğinde başlangıç koşulunu siler; uygulama eşitsiz sonucu teknik zorunluluk gibi sunar. Mekanizma görüldüğünde benzer görünen iki olayın neden farklı sonuç verdiği anlaşılır.

Yerel çıkar var diye bilim sahte olmaz; varsayım, kapsam ve etki açık edilerek daha sağlam ortak bilgi kurulur. Tek etkileyici olayın bütün toplumlar adına konuşmasına izin verilmemelidir.

Bir evrensel reçetenin ilk üretildiği kurum ve yarar sağladığı tarihsel koşulu araştırın. Yerel çıkarın görünür olması ortak ölçüyü zayıflatmak yerine kimin ne kazandığını test etmeyi sağlar. Kavramı önce kendi davranışımızda aramak onu kolay suçlama aracından kurtarır.

OKUMA EŞİĞİ 2 / 3

Ayrıntılardan büyük resme

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar
- Ben düşündüğüm yerdeyim
- Post-Occidental akıl neyi değiştirir?
- Yerel çıkar evrensel aklın içinde olabilir

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Latin Amerika adı da bir tasarımdır
- Postkolonyal kuramın da bir haritası vardır
- Subaltern bilgi yalnız içerik eklemek değildir
- Dil haritaları siyasi sınırlar çizer

Bağlantı sorusu: “Sınır düşüncesi iki dünyada yaşar” ile “Yerel çıkar evrensel aklın içinde olabilir” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Latin Amerika adı da bir tasarımdır” bu yolu nasıl değiştirebilir?

Latin Amerika adı da bir tasarımdır

Kıta ve halk adları tarafsız etiket değil, imparatorluk ve ulus projelerinin dünyayı sınıflandırma biçimleridir. Yazar tekil olayı daha geniş bir yapının belirtisi olarak okumamızı ister.

'Latin Amerika' İspanyol ve Portekiz mirasını öne çıkarırken yerli ve Afrika dillerini arka plana atabilir. Örneği hatırlamak, kuru kavramı ezberlemekten daha kalıcı bir yol sunar.

Ad ortak siyasi kimlik kurar, fakat hangi tarihleri birleştirip hangilerini kenara ittiğini de belirler. Neden ile sonuç arasındaki ara adımlar kitabın asıl açıklama gücünü taşır.

Ortak adlar dayanışma için gerekli olabilir; eleştiri adı yasaklamak değil içindeki çoğulluğu görünür tutmaktır. İnsan niyeti ile kurumsal sonuç her zaman aynı yönde ilerlemez.

Kullandığınız bölge adının kim tarafından ne zaman ve hangi karşıtlığa göre kurulduğunu sorun. Adlandırma hem birlik verir hem başka adları gölgeler; çoğul ad kullanımı bu gerilimi açık tutar. Ortalama sonuç kadar bedeli kimin ödediğini de görmek gerekir.

Postkolonyal kuramın da bir haritası vardır

Mignolo İngiliz ve Fransız imparatorluk deneyiminden doğan postkolonyal kuramın Amerika'nın daha eski İber sömürge tarihini bazen dışarıda bıraktığını belirtir. Bu cümle sonuçtan önce hangi şartların oluştuğunu araştırmaya çağırır.

Hindistan için güçlü açıklama Karayip köleliği veya And yerliliğini aynı terimlerle tam kavramayabilir. Sahne, kavramı tanımdan çıkarıp insan yüzü ve gerçek bedelle buluşturur.

Akademik dil ve merkez bazı sömürge deneyimlerini model, diğerlerini ek vaka yapar; kuramın coğrafyası görünür olmalıdır. Bu bağlantı niyet ile sonuç arasındaki mesafeyi görünür tutar.

Deneyimler karşılaştırılabilir ve kavramlar seyahat edebilir; tek tarih bütün sınırları temsil etmemelidir. Açıklama olasılık gösterir; değişmez kader ilan etmez.

Bir postkolonyal örnekte imparatorluk, dönem, dil ve emek rejiminin özgüllüğünü yazın. Kuramın pasaportu uygulama alanındaki farkları sormak için başlangıçtır, kavramı doğduğu yere hapsetmek için değil. Görev tek doğruyu ezberlemek değil, yanlış kurulmuş soruyu fark etmektir.

BÖLÜM 4 · SUBALTERN

12. DURAK

Subaltern bilgi yalnız içerik eklemek değildir

Sömürge altında bastırılan bilgiyi mevcut ansiklopedinin sonuna eklemek yetmez; neyin kuram ve kimin bilen sayıldığı kural da değişmelidir. Kavram, hazır cevap vermekten çok dikkatin yönünü değiştirir.

Müze yerli sepetini sergiler ama sepet ustasını tasarım düşünürü değil gelenek taşıyıcısı diye adlandırır. Bir ayrıntı değiştiğinde sonucun da değişmesi, kaderden değil ilişkiden söz edildiğini gösterir.

Temsil nesneyi görünür yaparken epistemik yetkiyi kurumda tutabilir; dekolonyal değişim konuşma konumunu paylaşır. Burada önemli olan adımları sırayla izlemek ve hiçbirini doğal kabul etmemektir.

Her topluluk temsilcisi bütün grubu konuşamaz; iç çatışma ve hesap verebilirlik korunmalıdır. Kitabın dönemi ve seçtiği örnekler hesaba katılmadan kavram kolayca dogmaya dönüşür.

Bir katılım projesinde kişinin yalnız hikâye mi verdiğini, karar ve kavram kurma gücü de alıp almadığını sorun. Epistemik yetki paylaşılmadan kültürel temsil vitrinde çeşitlilik olarak kalabilir. Dijital araç değişse bile güven, korku, itibar ve güç ilişkileri yeni biçimde sürebilir.

Dil haritaları siyasi sınırlar çizer

Ulusal ve sömürge haritaları bir dili standart merkez, ötekileri lehçe veya folklor yaparak bilgi coğrafyasını düzenler. Bundan sonraki tartışma bu temel bağlantının ne kadar taşınabileceğini sınar.

Okul çocuğun ev dilindeki matematik aklını yanlış konuşma diye keser, standart dildeki ezberi başarı sayar. Örneğin gücü süslü olmasında değil, neden ile sonucu yan yana getirmesindedir.

Dil sınıflandırması vatandaşlık, edebiyat ve uzmanlık erişimini belirler; harita konuşan topluluğu da üretir. İlişki tek yönlü değildir; sonuç da kendisini doğuran koşulları değiştirebilir.

Ortak standart iletişim sağlayabilir; çok dilliliği cezalandırmadan ortak araç olarak kurulmalıdır. Kanıt, yorum ve değer yargısını ayrı tutmak burada özellikle önemlidir.

Bir başvuruda hangi dilin zorunlu, hangi dilin yalnız dekor olarak bulunduğunu görün. Standart dil vatandaşlık kolaylığı sağlarken çok dilli düşünceyi eğitim kaybına çevirmemelidir. Başka türlü olsaydı ne değiştirdi sorusu fikri gerçek bir olayda sınar.

OKUMA EŞİĞİ 3 / 3

Son sorulara yaklaşırken

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Latin Amerika adı da bir tasarımdır
- Postkolonyal kuramın da bir haritası vardır
- Subaltern bilgi yalnız içerik eklemek değildir
- Dil haritaları siyasi sınırlar çizer

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Edebî coğrafya merkezi yerinden oynatır
- İki dillilik bilgi üretme biçimidir
- Globalization ile mundialización aynı değildir
- Başka bir mantık çoğul evrensellik arar

Bağlantı sorusu: “Latin Amerika adı da bir tasarımdır” ile “Dil haritaları siyasi sınırlar çizer” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Edebî coğrafya merkezi yerinden oynatır” bu yolu nasıl değiştirebilir?

BÖLÜM 5 · EDEBİYAT

14. DURAK

Edebî coğrafya merkezi yerinden oynatır

Sınır edebiyatı tek ulusal dil ve kanona sığmayan karışık seslerle dünya edebiyatının merkez-çevre düzenini zorlar. Bu ayırım kitabın geri kalanında izlenecek yolu açar.

Roman İspanyolca cümleye yerli sözcük ve Afrika ritmi kattığında yalnız renk değil farklı hafıza mantığı taşır. Aynı olayı başka kişinin gözünden görmek görünmeyen maliyeti açığa çıkarabilir.

Biçimsel karışım dilin saf ulusal mülk olmadığını ve okurun tercüme emeğini gösterir. Kavram ancak bu ara hareketler açıkça görüldüğünde gerçek bir düşünme aracına dönüşür.

Melez biçim pazar tarafından egzotik marka yapılabilir; yenilik siyasi eşitliğin garantisi değildir. Kavram bazı olaylarda merkezde, bazılarında yalnız yardımcı etkindir.

Bir eserde çevrilmeyen sözcüğün okuru hangi rahatlıktan çıkardığını sorun. Sınır edebiyatı okuyucuyu tek dilin rahat merkezinden çıkararak çeviri sorumluluğu verir. Bir haftalık küçük gözlem, büyük iddianın gündelik karşılığını gösterebilir.

BÖLÜM 6 · BILANGUAGING

15. DURAK

İki dillilik bilgi üretme biçimidir

Mignolo iki dilli yaşamı eksik iki tek dillilik değil, anlamlar arasında gidip gelerek tek dilin sınırını gören yaratıcı düşünme olarak savunur. Böylece soyut kavram, gözlenebilir bir ilişkiye dönüşür.

Göçmen çocuk büyükannesinin sözüne resmi dilde tam karşılık bulamayınca yeni benzetme kurar. Bu küçük olay büyük haritanın neresine bakmamız gerektiğini gösteren bir işarettir.

Çeviri kayıp kadar fazlalık üretir; kişi kavramların doğal değil dil içinde kurulmuş olduğunu hisseder. Açıklamanın sınanacağı yer, varsayılan halkanın gerçekten çalışıp çalışmadığıdır.

İki dillilik romantik kolaylık değildir; aksan baskısı, unutmaya ve aile içi kopuş taşıyabilir. Yazarın dışarıda bıraktığı deneyimler kavramın sınırını görmek için dinlenmelidir.

Çevrilemeyen bir kelimeyi açıklarken iki dilin farklı ilişki haritasını görün. Bilanguaging dil karışıklığı değil, iki anlam düzeninin farkını düşünsel kaynak yapma pratiğidir. Bugüne taşımak geçmişi kopyalamak değil, aynı mekanizmayı yeni koşullarda aramaktır.

BÖLÜM 7 · KÜRESELLEŞME

16. DURAK

Globalization ile mundialización aynı değildir

Mignolo İngilizce globalization dilinin şirket ve tek pazar tasarımını, İspanyolca mundialización gibi başka adların farklı dünya deneyimlerini taşıyabileceğini gösterir. Yazarın temel hamlesi tam olarak bu görünmeyen bağı açığa çıkarmaktır.

Küresel platform her ülkeye aynı menüyü açar, yerel kullanıcı onu kendi dil ve dayanışma ağıyla bambaşka kullanır. Sahneyi yavaşlatınca tek karar sandığımız şeyin öncesindeki etkiler belirginleşir.

Küresel tasarım yerel tarihe inerken dönüştürülür; tek yönlü yayılma ile çok yönlü dünya kurma arasında mücadele doğar. Bu süreç görünür olunca kişisel tercih ile yapısal baskı birbirinden ayrılabilir.

Yerelleştirme büyük şirket gücünü otomatik kırmaz; altyapı ve mülkiyet hâlâ merkezde olabilir. Eleştirinin hedefi çoğu zaman soru değil, cevabın gereğinden fazla büyütülmesidir.

Bir küresel aracın yerelde değişen kullanımını ve değişmeyen sahiplik bağını birlikte izleyin. Küresel dolaşım yerel kullanımla değişse de sunucu, finans ve telif sahipliği güç dengesini koruyabilir. Karar öncesinde seçeneği olmayan kişiyi hesaba katmak tartışmayı dürüstleştirir.

Başka bir mantık çoğul evrensellik arar

Mignolo'nun hedefi tek Batı evrenselini başka tek merkezle değiştirmek değil, farklı yerlerin ortak sorunlara eşit bilgi yetkisiyle katıldığı çoğul dünyadır. Bu nokta atlanırsa fikir kolayca yanlış bir slogana dönüşür.

Su anlaşmasında mühendislik ölçümü, çiftçi hafızası ve yerli hukuk anlayışı aynı masada birbirini sınar. Gündelik ayrıntı, soyut düşüncenin hayata değdiği noktayı görünür kılar.

Ortak karar tek hakikatsizliğe değil, açıklanmış konumlar ve karşılıklı çeviriyle daha geniş hesap verebilirliğe dayanır. Mekanizma aynı sonucu her yerde garanti etmez; bağlam onun gücünü artırır ya da azaltır.

Çoğulluk insan hakları ihlalini kültür adına dokunulmaz yapmamalı; eşit söz ve zarar ölçüsü gerekir. Geçmiş bugünün kopyası saymak kadar aralarında bağ yokmuş gibi davranmak da yanıltır.

Bir ortak kararda kaç bilgi biçiminin kanıt sayıldığını ve itiraz yolunun kimlere açık olduğunu görün. Çoğul dünya ortak gerçeği bırakmaz; ortak gerçeğin daha çok yerden sınanmasını ister. Bu soru, kitabın düşüncesini günlük bir alışkanlığa dönüştürebilir.

SON DURAKLAR · SINIR

18. DURAK

Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer

Mignolo 'Batı'dan gelen her bilgi yanlıştır, yerel olan her zaman doğrudur' demez. Bir bilginin yerini ve iktidar bağını görünür yaparak eşitler arası sınamaya açar.

Yerel şifacı değerli deneyime sahip olabilir ve zararlı uygulama yapabilir; laboratuvar güçlü kanıt üretebilir ve yerel belirtileri duymayabilir. Konum açıklığı ikisini de eleştiriye açar.

Okur kavramın içeriği, üretildiği yer, küresel yayılma kurumu, yerel tercüme ve dışarıda kalan bilgi biçimini ayrı izlemelidir.

SON DURAKLAR · TARTIŞMA**19. DURAK****Kitap hakkında süren tartışma**

Eser dekolonyal düşüncenin temel kitaplarından biri oldu; sömürgesellik, sınır düşüncesi, bilginin jeopolitiği ve iki dilli düşünme kavramlarını geniş bir tarih içinde birleştirdi.

Eleştiriler geniş modernlik/sömürgesellik anlatısının iç farkları düzleştirebildiğini, sınır konumunu romantikleştirebildiğini ve somut kurum dönüşümünün nasıl yapılacağını daha az açıkladığını belirtir.

Bir görüş evrensel bilimi ortak ölçü, diğeri yerel bilgiyi özgürlük sayar. Mignolo'nun verimli sorusu ölçüyü kimin kurduğu ve diyalogun hangi eşitsizlikte gerçekleştiğidir.

SON DURAKLAR · BUGÜN

20. DURAK

Bugüne taşınan üç soru

Bu fikir nereden konuşuyor? Hangi yerel tarihi evrensel yapıyor? Sınırdaki kişi yalnız örnek mi, kuram ortağı mı?

Bugün evrensel denilen bir politika seçin; üretildiği yer, uygulandığı yer ve tercümede değişen üç varsayımı yazın.

Okur dünya haritasında kenar sandığı yerin yalnız veri değil düşünce merkezi olabileceğini gördüğünde Mignolo'nun sınır kapısı açılır.

SON DURAKLAR · ÖZ**21. DURAK****Bir cümlede kitabın özü**

Yerel tarihler küresel tasarımların pasif alıcısı değildir; sömürge farkında üretilen sınır düşüncesi, tek merkezin evrensellik iddiasını yerinden oynatıp çoğul ve hesap verebilir ortak dünya kurar.

Akılda tutulacak son görüntü, toprak, indigo ve turkuaz tonlarda merkezden yayılan küresel harita çizgilerinin iki dilli bir sınır köprüsünde kırılıp çoğul yerel ışıklara dönüşmesi.

Mignolo bizi evrensellikten kaçmaya değil, evrenselin kendi yerel pasaportunu gösterdiği ve başka bilgi merkezleriyle eşit konuştuğu bir dünya kurmaya çağırır.

KAYNAKLAR VE KAPSAM

Neye dayandık, nerede durduk?

[1] JSTOR - Local Histories/Global Designs

[2] Princeton Scholarship Online - Preface to the 2012 Edition

TELİF VE SORUMLULUK NOTU

Bu çalışma eğitim ve araştırma amacıyla hazırlanmış özgün bir özet ve yorum rehberidir. Kitabın cümlelerini yeniden üretmez ve özgün eserin yerini tutmaz. Sağlık ve psikoloji başlıkları genel bilgi verir; tanı, tedavi veya kişiye özel profesyonel öneri değildir.

SON CÜMLE

Mignolo bizi evrensellikten kaçmaya değil, evrenselin kendi yerel pasaportunu gösterdiği ve başka bilgi merkezleriyle eşit konuştuğu bir dünya kurmaya çağırır.